

Huvudman

Kiruna kommun
kommun@kiruna.se

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola vid Jukkasjärvi skola i Kiruna kommun ; nu fråga om uppföljning av beslut den 2 maj 2022

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Kiruna kommun en anmärkning avseende brister rörande studie- och yrkesvägledning. Kiruna kommun ska senast **den 31 mars 2023** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 1 skollagen från att ingripa mot Kiruna kommun avseende brist rörande dokumentation av extra anpassningar. Skolinspektionen avslutar ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser Extra anpassningar och särskilt stöd samt Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2022 genomfört en tillsyn av Jukkasjärvi skola i Kiruna kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande Undervisning och lärande, Extra anpassningar och särskilt stöd, Garanti för tidiga stödinsatser, Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling samt Grundläggande förutsättningar för skolenheten.

Skolinspektionen har den 2 maj 2022 beslutat att förelägga Kiruna kommun att senast den 14 oktober 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande Extra anpassningar och särskilt stöd, Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Kiruna kommun en anmärkning avseende brister i studie- och yrkesvägledning samt upprättande av en plan mot kränkande behandling.

Kiruna kommun har den 17 oktober 2022 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Kiruna kommun har den 10 november och den 16 november 2022 inkommit med kompletterande uppgifter.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Kiruna kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Studie- och yrkesvägledning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens redovisning uppges att eleverna vid Jukkasjärvi skola ska få ta del av studie- och yrkesvägledning via en högstadieskola i kommunen. Det finns två heltidsanställda studie- och yrkesvägledare i kommunen som ska stötta framförallt mellanstadiet samt inför elevernas språkval.

I en kompletterande skrivelse från huvudmannen daterad den 9 november 2022 framgår att inga konkreta studie- och yrkesvägledande insatser hittills har genomförts på skolan. I kontakt med studie- och yrkesvägledarna har framkommit att studie- och yrkesvägledning på Jukkasjärvi skola ska genomföras av skolans pedagoger. Rektorn har fått ta del av Kiruna kommuns övergripande mål för studie-

och yrkesvägledning och kommer utifrån det underlaget att göra en planering för insatser vårterminen 2023 tillsammans med pedagogerna i förskoleklass och årskurserna 1-5.

Rättslig reglering

Elever i grundskolan ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses (2 kap. 29 § skollagen).

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser (Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden).

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning (Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer alltjämt att det finns brister i den studie- och yrkesorienterande verksamheten vid skolan då det hittills inte har genomförts några studie- och yrkesorienterande insatser. I skolinspektionens beslut den 2 maj 2022 konstaterades att skolan varken hade tillgång till studie- och yrkesvägledare eller att några insatser av studie- och yrkesorienterande karaktär hade genomförts. I huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att det fortfarande inte har genomförts några studie- och yrkesvägledande insatser. Dock har rektorn nu planerat för att pedagoger vid skolenheten, med stöd av kommunens övergripande plan för studie- och yrkesvägledning, ska genomföra insatser under vårterminen 2023.

Skolinspektionen vill särskilt framhålla vikten av att eleverna får information och vägledning inför kommande språkval till årskurs 6.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Kiruna kommuns verksamhet vid Jukkasjärvi skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studie- och yrkesorienterande verksamhet. Även om det nu finns en plan för att skolans pedagoger ska genomföra studie- och yrkesorienterande insatser med stöd av kommunen övergripande planering, har några insatser hittills inte genomförts. Skolinspektionen finner skäl att åter tilldela Kiruna kommun en anmärkning.

Avstående från ingripande

Dokumentation av extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens redovisning uppges att rektorn har dokumenterat de extra anpassningar som ges till en elev i elevens individuella studieplan.

Skolinspektionen har begärt att få ta del av två exempel på individuella studieplaner där extra anpassningar framgår. I en skrivelse från huvudmannen och rektorn hänvisas till ett dokument benämnt "Utredning av en elevs behov av särskilt stöd", i vilket bland annat listas vilka extra anpassningar som ges till eleven.

Rättslig reglering

Lärare i årskurs 1-5 är skyldiga att en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6. Skyldigheten att upprätta en individuell skriftlig utvecklingsplan gäller inte i årskurs 4 och 5 om en elev ges betyg i dessa årskurser (10 kap. 13 § skollagen).

Av förarbeten framgår att stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska dokumenteras i den skriftliga individuella utvecklingsplanen, i de fall det föreligger skyldighet att upprätta en sådan. Det finns dock inte något som hindrar att en skriftlig individuell utvecklingsplan upprättas i fler fall än vad skollagen anger. Om en lärare i andra fall än när det krävs enligt skollagen anser att det finns skäl att dokumentera det stöd som ges i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, exempelvis när flera personer är inblandade i detta arbete, kan dokumentationen således göras i form av exempelvis en skriftlig individuell utvecklingsplan (prop. 2013/14:160 s. 30-32).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns brister i skolans arbete med att dokumentera extra anpassningar. Även om de extra anpassningarna numera dokumenteras görs det inte i elevens individuella studieplan utan i ett annat dokument.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Kiruna kommuns verksamhet vid Jukkasjärvi skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att dokumentera extra anpassningar i elevers individuella studieplaner.

Utredningen visar att de extra anpassningarna visserligen dokumenteras, men att det sker i ett annat dokument än i den individuella studieplanen. Skolinspektionen bedömer att bristen är ringa och finner därför skäl att avstå från att ingripa. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn ser till att de extra anpassningarna fortsättningsvis dokumenteras i elevens individuella studieplan.

Områden utan konstaterade brister

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens redovisning uppges att rektor den 24 september 2022 har informerat samtliga lärare och övrig personal om skollagens krav kring dokumentation av extra anpassningar samt när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd.

Vidare anges i redovisningen att för varje anmälan om behov av särskilt stöd har rektorn startat en utredning. Under perioden den 2 maj – 7 oktober 2022 inkom 11 anmälningar till rektorn. Sju utredningar som särskilt stöd har färdigställts under perioden, två utredningar revideras utifrån att eleverna tidigare hade en utredning och två utredningar är pågående. Av de sju utredningar som färdigställts har rektorn fattat beslut om åtgärdsprogram i fem fall och beslut att inte upprätta åtgärdsprogram i två fall.

Huvudmannen och rektorn har till Skolinspektionen inkommit med två exempel på utredningar om särskilt stöd med tillhörande beslut om åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att lärare och annan personal vid skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Om det på något sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges

med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det på något sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå av åtgärdsprogrammet. Det ska också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan i vissa fall, bl.a. om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt, eller i form av anpassad studiegång. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den rektorn överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens redovisning framgår att rektorn har påbörjat en utredning om upprepat ordningsstörande beteende där tre elever är inblandade. Utredningen är inte slutförd ännu och uppföljning kommer att ske om två veckor. Samråd ska ske med elevernas vårdnadshavare.

Av redovisning framgår vidare att rektorn under perioden den 2 maj –7 oktober 2022 har gjort sex anmälningar till huvudmannen om händelser där elever upplevt sig utsatt för kränkande behandling. Kopior på anmälningar har bifogats till Skolinspektionen. Vidare har skolan upprättat en aktuell plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2022/23. Planen har skickats in till Skolinspektionen.

Rättslig reglering

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen).

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

En lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Maud Karlström.

Utredaren Caroline Rönnegård har varit föredragande i ärendet.